

Farklı İki Açıdan Arapça: Fusha ve Avamca

Yrd. Doç. Dr. Musa ALP*

Atıf / ©- Alp, M. (2011). Farklı İki Açıdan Arapça: Fusha ve Avamca, *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 11 (2), 87-110.

Özet- Günümüzde geniş bir coğrafyada 250 milyondan fazla insan Hami- Sami dil ailesinden olan Arapça'yı anadil olarak konuşmaktadır. Arapça aynı zamanda din dili olup son ilahi kitap Kuran Arapça olarak indirilmiştir. Dolayısıyla anadili Arapça olmayan -Türkler ve Endonezyalılar gibi- milletler de bir şekilde Arapça ile iştiğal etmektedirler. Ne var ki tüm dillerde var olan konuşma dili ile resmi dil farkı Arapçada kendisini daha ziyade göstermektedir. Buradan hareketle Kuran dili olan Fusha ile halkın konuşma dili olan Avamca diye adlandırabileceğimiz iki farklı kullanım ortaya çıkmaktadır. Bu da Arapça öğrenen yabancılar için oldukça zorluk arz etmektedir. Arapça öğrenen Türk öğrencilere Avamcanın öğretilip öğretilmeyeceği konusu tartışmaya açıktır. Belki de çok kullanılan ve her Arap ülkesinde anlaşılacak bazı Avamca ifadelerin Türk öğrencilere öğretilmesi faydalı olacaktır. Özellikle de Türk dizilerinden aşına olduklara Suriye Lehçesi biraz öğretilbilir.

Anahtar sözcükler- Fusha, Avamca, Yabancı Öğrenci

Giriş

Yüzlercesi belki de binlercesi bir şekilde ölmüş olan ama aynı zamanda bir o kadarı da yaşayan diller günümüz dünyasında hayatiyetlerini devam ettirmektedir. Genel olarak diller –özellikle de günümüz modern dünyasında- iki türlü kullanıma sahiplerdir. Bu iki kullanımı Yazı Dili – Konuşma Dili; Resmi Dil – Halk Dili; Kurala Bağlı Dil – Kurala Bağlı Olmayan Dil; Medya Dili – Sokak Dili gibi farklı şekillerde isimlendirebiliriz. Adına ne deni-

* Çukurova Üni. İlahiyat Fakültesi Arap Dili ve Belâğâtı Anabilim Dalı, e-posta: musa_alp@hotmail.com

lirse denilsin, önemli olan her dilin iki yönünün bulunduğudur. Dilin kendi içerisinde farklılaşmasının en iyi örneği Arapçada kendini göstermektedir. Kuran dili olan Fasih Arapça ile halkın konuştuğu dil olan Avamca (Halk Arapçası) arasındaki fark oldukça büyüktür. Hiç okula gitmemiş, okuma yazma bilmeyen bir kişinin Kuranı ya da yazılı basın dilini anlaması neredeyse imkânsızdır. Bu bağlamda dünya dil ailelerine kısaca değinerek konuya girmenin faydalı olacağı kanaatindeyiz.

1- Hint-Avrupa Dil Ailesi (Indo – Europeenne)

- a- Avrupa Kolu
- b- Asya Kolu

2- Hami-Sami Dilleri Ailesi (Chamito – Semitiquis)

- a- Sami dilleri
- b- Mısır dilleri
- c- Libya ve Berberi Dilleri¹

3- Çin–Tibet Dilleri Ailesi

- a- Bantu Dil Ailesi
- b- Kafkas Dilleri
- c- Ural Dil Ailesi

4- Altay Dil Ailesi²

Her ne kadar net sayı vermek zor olsa da 2000 yıllar itibarıyla dünyada en çok konuşulan diller ve konuşanlarının sayısı şu şekildedir:

- ☉ İngilizce (330 milyon)
- ☉ İspanyolca (300 milyon)
- ☉ Hindi/Urdu (250 milyon)

¹ Subhî es-Sâlih, Dirâsât fî Fıkhi'l-Luğa, Daru'l-İlmi Li'l-Melâyîn, 14. Baskı, Beyrut, 1994, s. 41.

² George Weber'in 'The World's 10 Most Influential Languages/Dünya'nın En Etkili On Dili' s.3-5, (<http://www.usefoundation.org>.) Ayrıca bkz. "Türkiye ve Sami Diller, Avram Galanti" Osmalıcadan Sa-deleşiren, Musa YILDIZ, Nurettin CEVİZ; NÜSHA, Yıl: IV, Sayı: 15, Güz, 2004, s. 97-106.

- Arapça (250 milyon)
- Türkçe ve lehçeleri (200 milyon)
- Bengalce (185 milyon)
- Portekizce (160 milyon)
- Rusça (125 milyon)
- Japonca (125 milyon)
- Almanca (100 milyon)
- Pencabi (90 milyon)
- Fransızca (75 milyon)

Bu dillerin konuşulduğu ülkelerin sayısı da şu şekildedir:

- İngilizce (115)
- Fransızca (35)
- Arapça (24)
- İspanyolca (20)
- Rusça (16)
- Türkçe ve lehçeleri (12)
- Almanca (9)
- Portekizce (5)
- Hintçe Urduca (2)
- Bengalce (1)
- Japonca (1)

5- Bir Dil Olarak Arapça

Günümüzde Arapça üç kıtada geniş bir coğrafyada konuşulmakta olup en eski Arapça isimlerin M.Ö. IX.-VII. yüzyıllarda yazıldığı bilinmektedir.

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de Asya, Afrika (kısmen Avrupa) kıtalarında anadil olarak Arapçayı konuşan 250 milyon civarında insan bulunmaktadır³.

SAMİ DİLLER					
BATI SAMİ DİLLER			DOĞU SAMİ DİLLER		
Güney Batı Sami Diller		Kuzey Batı Sami Diller		Akadça	
Arapça	Habeşçe	Kenan Dilleri	Âram D.	Bâbil D.	Âsur D.
		1. İbranca *Tevrat Devri İbrançası *Son Devre İbrançası *Yeni İbranca	1.Doğu Aramcası *Süryanca *Bâbil Aramcası *Manda Dili		
		2.Fenike Dili	2.Batı Aramcası		
		3.Moab Dili	* Nabat Dili * Palmyra Dili * Filistin Yahudi Aramcası * Samari Aramcası * Filistin İsevi Aramcası		

³ Geniş bilgi için bkz. es-Sâlih, a.g.e. s. 52 vd.

A- Çalışmanın Sınırlandırılması:

Biz bu çalışmamızda Kur'an Dili ya da Resmi Dil olarak bilinen kurallı Fasih Arapça ile halk (sokak) dili olarak bilinen ve 'lehçe' diye de adlandırılan kuralsız Arapçayı ele alacağız. Bu bir teorik ya da tecrübî çalışma olmayıp bir alan çalışmasıdır. Halkın arasında dolaşarak onlarla birebir görüşerek tespit ve değerlendirmeler yapılacaktır. Suriye-Ürdün merkezli, Lübnan-Filistin destekli bölgeler seçilmiştir. Zaman zaman bu ülkelerde bulunan özellikle bazı körfez ülkeleri vatandaşları ile de karşılaştırma yapılarak örnekler zenginleştirilmiştir. Arapların lehçelerinin çokluğu ve çeşitliliği nedeniyle konunun sınırlandırılması çok zor olan bir çalışma olacağından özellikle Suriye-Ürdün bölgesi ile sınırlandırılmaya çalışılacaktır.

Dünya dilleri arasında Arapçaya kısaca değinilerek en çok konuşulan dünya dillerinden bahsedilecek ve bir dil olarak Arapçanın iki yönü ele alınacaktır. Bunun yanında Arapçanın Kuran dili olmasına rağmen konuşma ve yazısı arasında farklılık gösterdiği vurgulanacaktır. Dolayısıyla sonuçta Fushâ ve Avamca örnekleriyle ele alınacak ve bunların kullanıldıkları alanların sıralaması yapılacaktır. Bazı ifade ve deyimlerle konu desteklenecek, fasih kalıbında değişikliğe uğramış olan bazı örnekler verilecektir. Kuralların nasıl ihmal edildiği ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bunun yanında özellikle zamirler, fiil çekimleri, olumsuz yapılar ile bazı önemli gördüğümüz kelimeler ve cümleler üzerinde durulacaktır.

Bütün bunların yanında biz Türkler bir yabancı dil olarak Arapça öğretirken Fushâ (Fasîh) Arapçanın yanında Avamca (Halk Arapçası) da öğretmeli miyiz? Eğer öğretecek isek hangi bölge halkının lehçesini öğreteceğiz ve sınırları nedir? Ya da hem Fusha hem de Avamca'yı bir arada mı öğretmeliyiz? vb sorular gündeme alınacak ve kendi bakış açımızdan değerlendirilecektir.

B- Din Dili Olarak Arapça

Sami Dillerin Güney kolundan olan Arapça Kuran ve İslam sayesinde kurallaşarak büyük bir gelişme ve yayılma göstermiştir. Dolayısıyla Arapça din dili olarak Asya ve Afrika'da birçok toplumun dili olarak kullanılmaya başlamıştır. Bir nevi şiir dili olan ve çeşitli kabile lehçelerinden türemiş olan İslam'dan önceki Klasik Arapçanın yerini Kuran Arapçası almıştır. İslam öncesi bazı kabile lehçeleri, İslam fetihleri ile birlikte Arap Yarımadası dışında yayılarak Irak, Çad, Fas, Cezayir gibi yerlerdeki konuşulan lehçelere temel oluşturmuştur.

Din dili olarak Arapçayı bir şekilde kullanan ülkelerin haritası:

Kur'an Arapçasının grameri Fasih Arapçanın da temeli olmuş ve hicri 1. asırdan itibaren kuralları tartışılarak yazıya geçirilmiştir. Ebu'l-Esved ed-Dueli, Hz Ali'nin yol göstermesi ve talebiyle Kur'an'a nokta ve hareke koyan ve Arapçanın gramerini oluşturan ilk kişi olarak kabul edilir.

Arapların batıya (Batı Afrika/Mağrib ve Endülüs/İspanya) yönelmesi ile de Arapça modern bir hal alarak bugün Modern Arapça dediğimiz bir dili oluşturmuştur.

C- Konuşma Dili ve Yazı Dili Olarak Arapça:

Arapça, İslam gelinceye kadar farklı lehçeler şeklinde başta Hicaz, Şam ve Filistin bölgelerinde konuşulmakta idi. Bazı istisnalar dışında bölge insanları arasında sözlü gelenek vardı. Yeni bir din olan İslam'ın kitabı Kuran'ın dili de tabii olarak bölge insanının ve Peygamberin dili olan Arapçaydı. Kuran, zamanın geleneklerine göre sözlü olarak indirilmiştir. Ağırıklı olarak ezberletilmiş, az da olsa özel kişilerce çeşitli malzemelere yazdırılmıştır. İslam Peygamberinin vefatından sonra İslam'ın hızla yayılması, parçalar halinde bulunan Kuran metinlerin toplanmasını zorunlu kılmıştır. Kuran, Kureys lehçesi esas alınarak yazılı metin haline getirilmiştir. Bu toplama işini Arap lehçelerini en iyi bilen sahabeler

yapmıştır. İslam öncesi mevcut olan bazı yazılı şiir metinlerine ilaveten yepyeni bir kitap ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla İslam ile birlikte okuma yazma bilenlerin sayısındaki artışa paralel olarak yazılı Arapça geleneği oluşmuştur. Kuran'ın metinleşmesinden sonra sözlü gelenek halinde bulunan hadisler de toplanarak yazılmaya (tedvin) başlamıştır. Birkaç istisna dışında hadislerin tamamı Kuran Arapçasının gramerine göre yazılmıştır. Şunu da belirtelim ki İslam'a giren Arap olsun veya olmasın yeni kavimlere dini öğretme çabaları da yazılı Arapçanın gelişmesine katkıda bulunmuştur.

1- Fushâ:

Kuran, Araplar arasında lehçeler üstü ortak bir dil oluşturmuştur. İşte bu dile de Fasih Arapça ya da Fushâ denilmektedir. Fesâhat/الفصاحة masterından türemiş olan fushâ/الفُصْحَى en açık, net ve anlaşılır olmak anlamına gelen أَفْصَحُ ism-i tafdilinin dişili olup sıfat olarak kullanılmaktadır. Fakat "zamanla bazı sıfatlar mevsûfun (nitelediği ismin) yerine geçebilir" kuralına binaen isim olarak tek başına kullanılır olmuştur.

العَرَبِيَّةُ الْفُصْحَى /Fasih Arapça

الفُصْحَى /Fushâ (Fasih Arapça)

Fakat fasîh/الفَصِيحُ ve fasîha/الفَصِيحَةُ tek başlarına kullanılmayıp Arapça/العربية ile kullanılır.

العَرَبِيَّةُ الْفَصِيحَةُ /Fasih Arapça

العَرَبِيَّةُ الْفَصِيحَةُ /Fushâ (Fasih Arapça)

Fushâ Kur'an sayesinde varlığını sürdürebilmiştir.

Modern dünyada Fushâ sadece özel durumlarda kullanılmaktadır.

2- Avamca (Âmmice):

Avamca/العَامِّيَّةُ, halk, genel, umum, kamu anlamlarına gelen العَامُّ isminin nispet eki ya/ي almış hali olup –Fushâ gibi- sıfatı olduğu (mevsûfunun) ismin yerine kullanılmaktadır. العَرَبِيَّةُ / el-Luğatu'l-Âmiyye yerine biz Türkçe karşılık olarak Avamca terimini kullanmayı tercih ettik.

Araplar Avamca/العَامِّيَّةُ yerine Lehçe/اللُّهْجَةُ terimini de kullanmaktadır. Günümüzde lehçe tabiri;

Kabileler için هَجَّةُ الحَمْدَانِ (Hamdân Lehçesi)

Köyler için هَجَّةُ كَفْرُثُومِ (Kefrusûm Lehçesi)

Kasabalar için هَجَّةُ صَرِيحِ (Sarih Lehçesi)

Şehirler İçin هَجَّةُ عَمَّانِ (Amman Lehçesi)

Bölgeler için هَجَّةُ الجَنُوبِ (Cenûb lehçesi)

Ülkeler için هَجَّةُ عُمَّانِ (Umman Lehçesi)

Geniş Bölgeler için هَجَّةُ الحِجَازِ (Hicaz lehçesi) şeklinde kullanılmaktadır.

İslam, kabileciliği yasaklamış olmasına rağmen kabile lehçeleri baki kalmıştır. Din dili, kısmen de edebi dil Araplar arasında ortak olmasına karşın sözlü dil olarak -özellikle de okuma yazma oranının düşük olduğunu göz önüne alacak olursak- halk dili anlamına gelen Avamca varlığını sürdürmüştür.

“Arapların Asya’da ve Afrika’da fethettikleri topraklardaki milletler Arapçayı kabul etmişlerdir. Bir yandan bu milletlerin konuştukları dillerinin etkileri, diğer yandan Arapçanın zamanın olumsuz etkilerine maruz kalarak geçirdiği değişiklikler yüzünden, konuşulan Arapça o kadar çok değişmiştir ki, sayıları çok fazla olan Arap lehçeleri oldukça enteresan örnekler oluştururlar.⁴”

“Arapçada ‘Sen ne yaptın?’ cümlesi ‘Mâ(zâ) ‘amilte?’ veya ‘Eyye şey’in ‘amilte’ şekillerinden biriyle ifade olunur. Mısır lehçesinden aynı cümleyi ifade etmek için ikinci şekildeki ‘şey’ atıldıktan ve ‘eyy’ kelimesindeki ‘y’ telaffuzdan düşürüldükten sonra kalan ‘elif’, ‘amilte’ kelimesinin sonuna konularak “amilte e’ şeklini alır. Mevcut Arapça lehçelerinden hiçbirinde olmayan bu takdim-tehir durumu Kıpticeden etkilenecek meydana geliyor. Arapçada ‘yekûlu’ kelimesi ‘muzâri’ müfred, gâ’ib kipindedir. Suriye lehçesinde bu kelimenin önüne fazla bir ‘bi’ eklenerek ‘bi yekûl’ olur. Telaffuzda bu kelimenin ‘kaf’ düşer. Bu ya Kürtçedeki ya da Aramcadaki istemek anlamına gelen ‘be’a’ fiilinden alındığı düşünülmektedir.⁵”

⁴ Türkiye ve Sami Diller, Avram Galanti” Osmalıcadan Sadeleştiren, Musa Yıldız, Nurettin Ceviz; Nüsha, Yıl: IV, Sayı: 15, Güz, 2004, s. 97-106.

⁵ A.g. makale, s. 97-106.

Günümüz modern yaşamında halkın tamamına yakını Avamca dediğimiz halk dilini konuştuğu inkâr edilemez bir gerçekliktir.

D- Fushâ ve Avamcanın Olarak Kullanıldığı Yerler

a- Fushâ

- Camiler: Hutbe ve vaazlar
- Dini ve siyasi söylevler
- Resmi yazılı belgeler
- Yazılı basın
- Televizyon
- Haber
- Tartışma
- Çizgi film
- Yabancı filmler
- Yabancı dilden çeviriler
- Simültane çeviriler
- Sempozyum gibi ilmi toplantılar
- Bir kısım okul dersleri
- Resmi tören konuşmaları
- Ölüm
- Nikâh
- Düğün
- Cenaze

b- Avamca:

- ⊙ Okuma yazma bilmeyen halk
- ⊙ Çarşı-pazar esnafı
- ⊙ Çoğu okul dersleri
- ⊙ Aile arası konuşmalar
- ⊙ Küfür ve kaba kullanımlar
- ⊙ İstihza ifadeleri
- ⊙ Şarkılar (%90 oranında)
- ⊙ Yöresel Arap yapımı filmler

E- Karşılaştırmalı Fushâ ve Avamca Örnekleri:

a- Sesinde (Esvat) Değişiklik Olanlar:

أَيْل (elî)	az	كَلِيل (kalîl)
أَب (elb)	kakp	كَلْب (kalb)
أَلَم (elem)	kalem	كَلَم (kalem)
مُؤِمِّم (muîm)	mukim	مُؤِمِّم (mukîm)
رَائِح (râyih)	giden	رَائِح (râih)
حَائِي (câyî)	gelen	حَائِي (câî)
يَجِي (yaci/beci)	geliyor	يَجِي (yeciu)
مَائِي — مِيَّة (mây/miyye)	su	مَاء (mâ')
أَلِي / يَلِي (ellî)	O ki..	الذِي/الَّتِي (ellezî/ellti)
مُو / مِش (mû/miş)	Yok/değil	ليس / غير موجود (leyse / ğayr mevcûd)
لِسَّة / هَسَّة (lisse/hesse)	Şimdi	هَذِهِ السَّاعَةَ (hazihi's-sâ)

b- Harfleri Eksilen ya da Fazlaşanlar:

كَيْفَكَ؟ (keyfek)	Nasılsın?	كَيْفَ حَالِكَ؟ (keyfe hâluke)
أَيْشُ؟ / أَيْشُ؟ (eys/eş)	Hangisi?	أَيُّ شَيْءٍ؟ (eyyu şey')
عَ (بَدِّيْرُوْح عَ عَمَان) ('a)	üzerinde	عَلَى ('alâ)
فِي (fi)	içinde (var)	فِيهِ/فِيهَا (fihi/fihâ)
مَا فَيْشُ (mâ fiş)	yok	لَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ (leyse fihi şey')
مَا بَعْرِفِشُ (mâ ba'rifiş)	Bir şey bilmiyorum	مَا أَعْرَفُ شَيْئًا (lâ a'rifu şeyen)
شَبَّ (şeb)	genç	شَابَّ (şâbb)
يَكْتُبُو (yiktubû)	yazıyorlar	يَكْتُبُونَ (yektubûne)

c- Yöre ya da Ülkelere Has Kullanımlar:

Avamca		Fusha
S. Arabistan (racûl) رَجُل	Adam	رَجُل (racûl)
Umman (ragul) رَجُل	Adam	رَجُل (racûl)
Mısır (rakıl) رَجُل	Adam	رَجُل (racûl)
Ürdün (İrbid-Amman) (zelami) رَجُلِي	Adam	رَجُل (racûl)
Ürdün (Mafrak) (racûl) رَجُل		

Nasılsın/Ne haber? (şu ahbâr?) شو أخبار؟ Ürdün/Suriye/Lübnan	Nasılsın?	ماذا تفعل؟ (كيف حالك؟)
Nasılsın/Ne haber? (şû ulûm?) شو علوم؟ Umman	Nasılsın?	ماذا تفعل؟ (كيف حالك؟)

تمام Suriye (tamam) تَمَام	iyi	حسنًا (hasenen)
(çok iyiyim) Ürdün تَمَام	(çok) iyiyim	بخير (bi hayr)

Müzekker (bay) birine soru sorarken: ماذا تريد؟ Ne istiyorsun?

Şam	Kuweyt	Bahreyn	S.Arabistan
شو بديك (şû biddek)	شئو تبى (şenû tebî)	أش تبغى؟ (eştebgî)	إشتبغى؟ (iştebgâ)

Müennes(bayan) birine soru sorarken: (ماذا تريدین؟ Ne istiyorsun?)

Şam	Kuweyt	Bahreyn	S.Arabistan
شو بديك (şû biddeki)	شئو تبين (şenû tebîn)	أش تبغين؟ (eştebgîn)	إشتبغين؟ (iştebgîn)

Cevap verirken: أريد İstiyorum

Şam	Kuweyt	Bahreyn	S.Arabistan
بدي (biddî)	أبى (ebî)	أبغى (ebgî)	أبغى (ebgâ)

(ما بك / ما بك) Ne oldu? / Nen var?

	Şam Bölgesi	Kuweyt-Bahreyn-Katar	A.Arabistan-Umman
Müzekker (bay)	شو فيك؟ (şufik)	إشفيك؟ (işfik)	أشبالك؟ (eşbalek)
Müennes (bayan)	شو فيك؟ (şû fiki)	إشفيش؟ (işfiş) (Bahreyn)	إشبالك؟ (işbâlec) (Kuweyt – Katar)

Şam	Kuweyt-Bahreyn	S.Arabistan-Umman	B.Arap Emirlikleri
شو أخبارك؟ (şû ahbârak?)	شلونك؟ (şilûnek?)	اشلونك؟ (işlûnek?)	شخبارك؟ (şehbârak?)

Filistin ve Ürdün fellahları (çiftçi) arasında sadece bayanlar için:

حيف حاج؟ / çeyf hâlec (nasılsın?)

d- Uydurma Kurallar ve Kural İhlalleri

سوف/سأذهب	gideceğim	رخ أروح (raherûh)
سوف/سأذهب	gideceğim	بدي روخ - بدي روخ (biddîruh)
لست بعارف	bilmiyorum	مؤ/ميش عارف (mû/miş a'rif)

لا أريد أن أسمعك	duymak istemiyorum	ما بَدِّي أَسْمَعُ (mâ biddi esma')
كهربيائي	elektrikçi	كَهْرَبِيَّيْ (kehrabcî)
قوي	kuvvetli	قُوَّتْلُو / ي (kuvvetlî)
أنظر	bak/anla/gör	شُوف (şûf)
قل	de	قُول (kûl)
صلِّ على محمد	Muhammed'e salavat	صَلِّيْ عَ مُحَمَّد (sallî a' Muhammed)

© Aslı Fusha olup da Resmi dilde Kullanılmadığı için Avamca Sayılan Kullanımlar:

اِسْتَنْتِ	bekle	(istenni)
أَعْلِقْ	kapat	سَكِّرْ (sekkir)
جَمِيلٌ / بَخِيرٌ	iyi/güzel	كُوَيْسٌ (kuveys)
داخِلٌ / فِي الدَاخِلِ	iç/içeri	جُوَّة (cuva)
خَارِجٌ / فِي الخَارِجِ	dış/dışarı	بَرَّة (berre)
رَ / شَاهِدٌ (أَنْظُرُ)	bak	شُوف (شُفْ) (şuf)
غَدًا	yarın	بُكْرَةَ (bukra)
أَمْسٌ	dün	الْبَارِحَةَ / أَمْبَارِحَهُ (el-bariha)
وَجَدْتُ	buldum	لَقَيْتُ (لَكَيْتُ) (lakıyt)

e- Genel Anlamda Zamirler

Fushada zamirler		
هو	هما	هم
هي	هما	هنَّ
أنتَ	أنتما	أنتم
انتِ	أنتما	أنتم
أنا	نحنُ	نحن
Avamcada Zamirler		
هُوَ	هُمُو	هُمُو
هِيَ	هُمُو	هُمُو

إِنَّتَهُ	إِنْتُو	إِنَّتَهُ
إِنْتِي	إِنْتُو	إِنْتِي
أَنَا/أَبِي	إِحْنَا/حِنَّا/نَحْنَةُ	إِحْنَا/حِنَّا/نَحْنَةُ

Fushada zamir sayısı 13 iken Avamcada 8 adettir.

f- Olumlu Mazi (Geçmiş Zaman) Çekimi / تصريف الفعل الماضي

أَنْتَ كَتَبْتَ	Sen yazdın	إِنَّتَهُ كَتَبْتَ
أَنْتِ كَتَبْتِ	Sen (bayan) yazdın	إِنْتِي كَتَبْتِ
هِيَ كَتَبَتْ	O (bayan) yazdı	هِيَ/هِيََّا كَتَبَتْ
أَنَا كَتَبْتُ	Ben yazdım	أَنَا/أَبِي كَتَبْتُ
أَنْتُمْ كَتَبْتُمْ	Siz (ikiniz) yazdınız	أَنْتُو كَتَبْتُو
أَنْتُنَّ كَتَبْتُنَّ	Siz yazdınız	أَنْتُو كَتَبْتُو
هُوَ كَتَبَ	O yazdı	هُوَ كَتَبَ
نَحْنُ كَتَبْنَا	Biz yazdık	إِحْنَا/حِنَّا كَتَبْنَا

هُوَ كَتَبَ 1	هُمَا كَتَبَا 6	هُم كَتَبُوا 10
هِيَ كَتَبَتْ 2	هُمَا كَتَبَتَا 7	هُنَّ كَتَبْنَ 11
أَنْتَ كَتَبْتَ 3	أَنْتُمْ كَتَبْتُمْ 8	أَنْتُمْ كَتَبْتُمْ 12
أَنْتِ كَتَبْتِ 4	أَنْتُمْ كَتَبْتُمْ 8	أَنْتُنَّ كَتَبْتُنَّ 13
أَنَا كَتَبْتُ 5	نَحْنُ كَتَبْنَا 9	

هُوَ كَتَبَ 1	هُوَ كَتَبُو 3	هُمُو كَتَبُو 3
هِيََّا كَتَبَتْ 2	هُمُو كَتَبُو 3	هُمُو كَتَبُو 3
أَنْتَ كَتَبْتَ 2	أَنْتُو كَتَبْتُو 4	أَنْتُو كَتَبْتُو 4
إِنْتِ كَتَبْتِ 2	أَنْتُو كَتَبْتُو 4	أَنْتُو كَتَبْتُو 4
أَنَا/أَبِي كَتَبْتُ 2	إِحْنَا كَتَبْنَا 5	

هو ما يُرَدُّ (هو لم يُرَدِّ)

Genel olarak Avamcada sadece ما ile yapılan olumsuz kipler kullanılmaktadır. Fakat bazen هو لم يُرَدِّ ifadesinde olduğu gibi لم ile de olumsuz mazi yapılmaktadır.

g- Olumlu Geniş Zaman (Muzari) Fiil Çekimi التصريف الأفعال المضارعة

Avamca		Fusha
إِنَّتَه بِيَتَعْرِفُ	Sen biliyorsun	أَنْتِ تَعْرِفُ
إِنْتِي بِيَتَعْرِفِي	Sen (bayan) biliyorsun	أَنْتِ تَعْرِفِينَ
هُوَ بِيَعْرِفُ	O biliyor	هُوَ تَعْرِفُ
هِيَ/هِيَآ بِيَتَعْرِفُ	O (bayan) biliyor	هِيَ تَعْرِفُ
أَنَا/أَبِي بَعْرِفُ	Ben biliyorum	أَنَا أَعْرِفُ

	Siz biliyorsunuz	أَنْتُمْ تَعْرِفُونَ
أَنْتُمْ بِيَتَعْرِفُونَ		أَنْتُمْ تَعْرِفُونَ
		أَنْتُنَّ تَعْرِفْنَ

هُمَا/هُمَا بِيَعْرِفُونَ	Onlar (ikisi) biliyor	هُمَا يَعْرِفَانِ
هُمَا/هُمَا بِيَعْرِفُونِ	Onlar (ikisi/bayan) biliyor	هُمَا تَعْرِفَانِ
هُمَا بِيَعْرِفُونَ	Onlar biliyor	هُمْ يَعْرِفُونَ
هِنَّ/هُمَا بِيَعْرِفُونَ	Onlar (bayan) biliyor	هُنَّ يَعْرِفْنَ
إِحْنَا/حِنَّا بِنَعْرِفُ	Biz biliyoruz	نَحْنُ نَعْرِفُ

h- Olumsuz Geniş Zaman (Muzari) Çekimi التصريف الفعل المنفي المضارع

		Fusha
هم لا/ما تَعْرِفُونَ 8	هما لا/ما يَعْرِفَانِ 5	هو لا/ما يَعْرِفُ 1
هُنَّ لا/ما يَعْرِفْنَ 9	هما لا/ما تَعْرِفَانِ 6	هي لا/ما تَعْرِفُ 2
أَنْتُمْ لا/ما تَعْرِفُونَ 10	أَنْتُمْ لا/ما تَعْرِفَانِ 6	أَنْتِ لا/ما تَعْرِفُ 2
أَنْتُنَّ لا/ما تَعْرِفْنَ 11	أَنْتُمْ لا/ما تَعْرِفَانِ 6	أَنْتِ لا/ما تَعْرِفِينَ 3
	نَحْنُ لا/ما نَعْرِفُ 7	أَنَا لا/ما أَعْرِفُ 4

Avamca		
هُمُّو مَا بِيَعْرِفُو 5 (hummû mâ bîya'rifû)	هُمُّو مَا بِيَعْرِفُو 5 (hummû mâ bîya'rifû)	هُوَّ مَا بِيَعْرِفُ 1 (huvva mâ bîta'rif)
هُمُّو مَا بِيَعْرِفُو 5 (hummû mâ bîya'rifû)	هُمُّو مَا بِيَعْرِفُو 5 (hummû mâ bîya'rifû)	هِيَّا مَا بِيَعْرِفُ 2 (hiyya mâ bîta'rif)
أَنْتُو مَا بِيَعْرِفُو 6 (entû mâ bîta'rifû)	أَنْتُو مَا بِيَعْرِفُو 6 (entû mâ bîta'rifû)	أَنْتَ مَا بِيَعْرِفُ 3 (inta mâ bîta'rif)
أَنْتُو مَا بِيَعْرِفُو 6 (entû mâ bîta'rifû)	أَنْتُو مَا بِيَعْرِفُو 6 (entû mâ bîta'rifû)	إِنْتِ مَا بِيَعْرِفِي 2 (inti mâ bîta'rif)
	إِحْنَا مَا بِيَعْرِفُ 2 (ihnâ mâ bîta'rif)	أَنَا/إِنِّي مَا بِيَعْرِفُ 4 (ena/eni mâ ba'rif)

i- Olumlu Gelecek Zaman Çekimi / التصريف الفعل للاستقبال

Fusha		
هُمَّ س/سَوْفَ تَعْرِفُونَ 8	هُمَا س/سَوْفَ يَعْرِفَانِ 5	هُوَ س/سَوْفَ يَعْرِفُ 1
هُنَّ س/سَوْفَ يَعْرِفْنَ 9	هُمَا س/سَوْفَ تَعْرِفَانِ 6	هِيَ س/سَوْفَ تَعْرِفُ 2
أَنْتُمْ س/سَوْفَ تَعْرِفُونَ 10	أَنْتُمَا س/سَوْفَ تَعْرِفَانِ 6	أَنْتَ س/سَوْفَ تَعْرِفُ 2
أَنْتُنَّ س/سَوْفَ تَعْرِفْنَ 11	أَنْتُمَا س/سَوْفَ تَعْرِفَانِ 6	أَنْتِ س/سَوْفَ تَعْرِفِينَ 3
	نَحْنُ س/سَوْفَ نَعْرِفُ 7	أَنَا س/سَوْفَ أَعْرِفُ 4
Avamca (a)		
هُمُّو رَاخْ يَعْرِفُو 5 (rah ya'rifû)	هُمُّو رَاخْ يَعْرِفُو 5 (rah ya'rifû)	هُوَّ رَاخْ يَعْرِفُ 1 (rah ya'rif)
هُمُّو رَاخْ يَعْرِفُو 5 (rah ya'rifû)	هُمُّو رَاخْ يَعْرِفُو 5 (rah ya'rifû)	هِيَّا رَاخْ بِيَعْرِفُ 2 (rah bîta'rif)
أَنْتُو رَاخْ تَعْرِفُو 6 (rah ta'rifu)	أَنْتُو رَاخْ تَعْرِفُو 6 (rah ta'rifu)	أَنْتَ رَاخْ تَعْرِفُ 3 (rah ta'rif)
أَنْتُو رَاخْ تَعْرِفُو 6 (rah ta'rifu)	أَنْتُو رَاخْ تَعْرِفُو 6 (rah ta'rifu)	إِنْتِ رَاخْ تَعْرِفِي 2 (rah ta'rif)
	إِحْنَا رَاخْ نَعْرِفُ 2 (rah na'rif)	أَنَا/إِنِّي رَاخْ أَعْرِفُ 4 (rah a'rif)

Avamca (b)		
هُمُّو بِدُّو يَعْرِفُو 5 (biddu ya'rifu)	هُمُّو بِدُّو يَعْرِفُو 5 (biddu ya'rifu)	هُوَّ بَدَه يَعْرِفُ 1 (bidde ya'rif)
هُمُّو بِدُّو يَعْرِفُو 5 (biddu ya'rifu)	هُمُّو بِدُّو يَعْرِفُو 5 (biddu ya'rifu)	هَيَّا بَدَهَا تَعْرِفُ 2 (bidhâ ta'rif)
أَنْتُو بَدَكُو تَعْرِفُو 6 (biddu ta'rifu)	أَنْتُو بَدَكُو تَعْرِفُو 6 (biddu ta'rifu)	أَنْتَ بَدَكَ تَعْرِفُ 3 (biddek ta'rif)
أَنْتُو بَدَكُو تَعْرِفُو 6 (biddu ta'rifu)	أَنْتُو بَدَكُو تَعْرِفُو 6 (biddu ta'rifu)	إِنْتِ بَدَكَ تَعْرِفِي 2 (biddeki ta'rif)
	إِحْنَا بَدْنَا نَعْرِفُ 2 (bidna na'rif)	أَنَا/إِنِّي بَدِي أَعْرِفُ 4 (biddi a'rif)

j- Olumsuz Gelecek Zaman Çekimi الْمَضَارِعُ الْمَنْفِيَّةُ

Fusha		
هَمْ لَنْ تَعْرِفُوا 8	هَمْ لَنْ يَعْرِفَا 5	هُو لَنْ يَعْرِفَ 1
هُنَّ لَنْ يَعْرِفْنَ 9	هَمْ لَنْ تَعْرِفَا 6	هِيَ لَنْ تَعْرِفَ 2
أَنْتُمْ لَنْ تَعْرِفُوا 10	أَنْتُمْ لَنْ تَعْرِفَا 6	أَنْتَ لَنْ تَعْرِفَ 2
أَنْتُنَّ لَنْ تَعْرِفْنَ 11	أَنْتُمْ لَنْ تَعْرِفَا 6	أَنْتِ لَنْ تَعْرِفِي 3
	نَحْنُ لَنْ نَعْرِفَ 7	أَنَا لَنْ أَعْرِفَ 4
(a) Avamca		
هُمُّو مَا بِدُّو يَعْرِفُو 5 (ma biddu ya'rifu)	هُمُّو مَا بِدُّو يَعْرِفُو 5 (ma biddu ya'rifu)	هُوَّ مَا بَدَه يَعْرِفُ 1 (ma bidde ya'rif)
هُمُّو مَا بِدُّو يَعْرِفُو 5 (ma biddu ya'rifu)	هُمُّو مَا بِدُّو يَعْرِفُو 5 (ma biddu ya'rifu)	هَيَّا مَا بَدَهَا تَعْرِفُ 2 (ma bidhâ ta'rif)
أَنْتُو مَا بِدَكُونُ تَعْرِفُو 6 (ma biddu ta'rifu)	أَنْتُو مَا بِدَكُونُ تَعْرِفُو 6 (ma biddu ta'rifu)	أَنْتَ مَا بَدَكَ تَعْرِفُ 3 (ma biddek ta'rif)
أَنْتُو مَا بِدَكُونُ تَعْرِفُو 6 (ma biddu ta'rifu)	أَنْتُو مَا بِدَكُونُ تَعْرِفُو 6 (ma biddu ta'rifu)	إِنْتِ مَا بَدَكَ تَعْرِفِي 2 (ma biddeki ta'rif)
	إِحْنَا مَا بَدْنَا نَعْرِفُ 2 (ma bidna na'rif)	أَنَا/إِنِّي مَا بَدِي أَعْرِفُ 4 (ma biddi a'rif)

Avamca (b)		
هُمُّو ما راح يَعْرِفُو 5 (ma rah ya'rifu)	هُمُّو ما راح يَعْرِفُو 5 (ma rah ya'rifu)	هُمُّو ما راح يَعْرِفُو 1 (ma rah ya'rif)
هُمُّو ما راح يَعْرِفُو 5 (ma rah ya'rifu)	هُمُّو ما راح يَعْرِفُو 5 (ma rah ya'rifu)	هَيْهه ما راح تَعْرِفُو 2 (ma rah ta'rif)
أَنْتُو ما راح تَعْرِفُو 6 (ma rah ta'rifu)	أَنْتُو ما راح تَعْرِفُو 6 (ma rah ta'rifu)	أَنْت ما راح تَعْرِفُو 3 (ma rah ta'rif)
أَنْتُو ما راح تَعْرِفُو 6 (ma rah ta'rifu)	أَنْتُو ما راح تَعْرِفُو 6 (ma rah ta'rifu)	إِنْت ما راح تَعْرِفُو 2 (ma rah ta'rifi)
	إِخْنَا ما راح تَعْرِفُو 2 (ma rah na'rif)	أَنَا/إِنِّي ما راح أَعْرِفُو 4 (ma rah a'rif)

k- Avamca Kapsamında Değerlendirilen Türkçe Asıllı Bazı Kelimeler:

Fusha		Avamca
من المحتمل / ربما	Belki, muhtemelen	بَلْكِ (belki)
استقامة / على الطول	Doğru (doğru git)	دَغْرِي (doğrı)
خادم	Hizmetçi, derviş	هَزْمَتَجِي (hizmetçi)
كذاب	yalancı	يَالَانَجِي (yâlançî)
جسر	köprü	كُوبْرِي (kuprî)
سيدي	Buyurun, efendim	أَفَنْدِيمْ (efendim)
السيد	Bey	بَلْكَ (bek)
القائد	Paşa	بَاشَا (bâşâ)
آثار تاريخية	Tarihi eser	عسمانلي/عثمانلي (Osmanlı)

I- Dikkat Çeken Bazı Kullanımlar:

Fushâ		Avamca
أ ، هَلْ ؟	Mi, mu?	----
سَ / سَوْفَ	Cek, cak?	راح / رَحْ (râh/rah)
لا أعرف	bilmiyorum	ما يعرف (mâ ba'rif)
عِشْرُونَ	yirmi	عِشْرِينَ ('işrîn)
الْحَمْدُ لِلَّهِ	Allah'a şükür	حَمْدُ اللَّهِ (hamdu lilla)
أنا ذاهب	Gitmekteyim	رايح (râyih)
ليس	değil	مو / مِشْ (mû/mış)
ثَلَاثَ عَشْرَةَ	On üç	تلاتعش (telate-aş)
اثنان/اثنان	iki	اثنين (isneyn)
شاي واحد	Bir çay	واحد شاي (vâhid şây)
شايين اثنين	İki çay	اثنين شاي (isneyn şây)

Fushâ		Avamca
طالب واحد	Bir öğrenci	واحد طالب (vâhid talib)
طالبة واحدة	Bir (bayan) öğrenci	واحد طالبة (vâhid taliba)
طالبان اثنان	İki öğrenci	اثنين طالب (isneyn tâlib)
طالبان اثنان	İki (bayan) öğrenci	ثنتين طالبة (sinteyn tâliba)
ثلاثة طلاب	Üç öğrenci	ثلاثة طلاب (selâse tullâb)
ثلاث طالبات	Üç (bayan) öğrenci	ثلاث طالبات (selas talibat)
أربعة عشر طالباً	On dört öğrenci	أربعة عشر طالب (erbataş-tâlib)

Fushâ		Avamca
هو / هي	O	هُوَ / هِيَ (hiyya/huwva)
كتابُهُ / كتابُها	Onun kitabı	كتابُو / كتابُها (kitâbeha / kitâbu)
خمسة أطفال	Beş çocuk	خمسة (١) أطفال (hamsete-tfâl)
أربع عشرة طالبة	On dört (bayan) öğrenci	أربعة عشر طالبة (erbeata-ş tâliba)
جاء عِشْرُونَ طالباً	Yirmi öğrenci geldi	إجا عشرين طالب (ica 'işrîn tâlib)
مائة طالب	Yüz öğrenci	مِئَة طالب (miye taâlib)
مائة بالمائة	Yüzde yüz	مِئَة بالمِئَة (miyye bi'l-miye)

Fusha		Avamca
ماذا/ما؟	Ne, nedir?	شو؟ (şû)
ما اسمك؟	Adın ne?	شو اسمك؟ (şû ismak)
ما رأيك؟	Görüşün nedir?	شو رأيك؟ (şû ra'yek)
ماذا حدث/حصل؟	Ne oldu?	شو صار؟ (şû sâr)
ماذا تريد؟	Ne istiyorsun?	شو بدك؟ (şû biddek)
ما مملك/مهنتك؟	Ne iş yaparsın?	شو بتشتغل؟ (şû biteştəğil)
يُمكِنُ/يُمكِنُ	Olabilir	بَصِيرٌ (basîr)
يُمكِنُ/يُمكِنُ	Olabilir	بِحُوزٍ (bicûz)

m- Türk Öğrencilerin Avamcaya Karşı Tutumları:

Arapça konuşan halk okula giderek Fushâ (Fasîh) Arapçayı öğrenmektedir. Buna karşılık ilk konuşmaya başladığından itibaren başta annesi ve ailesi olmak üzere içinde yaşadığı ortamın Avamcasını (Halk Arapçası) bir şekilde öğrenerek bu dille günlük hayatını sürdürmektedir. Bu durum yadsınamaz bir gerçek olarak önümüzde durmaktadır. Dil öğretimi açısından Arap toplumlarında Fushâ – Avamca farklılığı bir problem oluşturmaktadır. Ancak anadili Arapça olmayan yabancıların bir yabancı dil olarak Arapçayı öğrenirken problem baş göstermektedir. Özellikle de biz Türklerin Arapça öğretiminde bu sorun karşımıza çıkmaktadır.

Avrupa ve Amerika kıtaları başta olmak üzere Arapça öğrenmek için Arap ülkelere gelen kişiler –eğer amacı şarkiyat bilimleri ya da İslam Bilimleri ile uğraşmak değilse- Avamcaya daha çok önem verip ülkelerine dönmektedirler. Hatta bu konuda özellikle Amerika Birleşik devletlerinden gelen bazı asker ve diplomat ya da muhaberat elemanlarına yönelik belli kurallar çerçevesinde yazılmış Avamca öğreten kitaplar yayınlanmaktadır⁶. Ayrıca dil merkezlerinde de Avamca adı altında dersler verilmektedir. Bu durum dilciler tarafından pek tasvip edilmese de varlığını sürdürmektedir. Konunun Türk vatandaşları açısından değerlendirilmesi tarafımızdan öncelik taşımaktadır. Türkler diğer Arap olmayanlardan özellikle de batılılardan farklı konumdayız. Zira hem Türklerin yaşadığı coğrafya ile Arapların yaşadığı coğrafya iç içe geçmiş hem de çoğunluk Arap ve Türklerin dini İslam

⁶ Ömek olarak bkz. L. J. Mckoughlin, A Learner's Dictionary of Arabic Colloquial Idioms, Arabic-English, Librairie du Liban.

olmuştur. Yani din dilleri ortaktır. Bu durumda biz Türkler Fushânın yanında Avamcayı de öğretecek miyiz? Eğer öğretecek isek hangi bölge halkının lehçesini öğreteceğiz ve sınırları nedir? Ya da hem Fushâ hem de Avamcayı bir arada mı öğretmeliyiz? Bu ve benzeri sorular hep gündemde kalmıştır.

Şahsi kanaatimiz Türkiye’de Arapça eğitimi ile uğraşan akademisyenler için Fushânın yanında Avamcayı en azından belli hatlarıyla bilmeleri faydalı olur. Ancak Avamca teorik olarak kitaplardan öğrenilemeyeceği için resmi dili Arapça olan bir Arap ülkesinde bir müddet kalmak gerekir. Bunun yanında Arap Dili ile uğraşmayan İslam Tarihi ya da Temel İslam Bilimleri alanında çalışanlar için Avamcadan kesinlikle uzak durulmalıdır. Bu akademisyen ya da araştırmacıların Fushâ ile yetinmeleri daha faydalı olur kanaatindeyiz.

İlahiyat Fakülteleri, Eğitim Fakülteleri ve diğer fakültelerin Arap Dili ve Edebiyatı öğrencilerin durumu tartışılması gereken bir konudur. Bu öğrencilere bir şekilde Avamca öğretmek Arapça eğitimi açısından faydalı olup olmayacağı çeşitli vesilelerle münakaşa edilmelidir. Kanaatimizce az da olsa günlük hayatın dili olan Arapça (Avamca) öğretilmelidir. Ama bunun sınırı iyi çizilmelidir. Aksi halde sonu olmayan bir yola girilmiş olacaktır. (ما يعرف, (bilmiyorum), كويس (iyi(yim),؟, عن جد، (ciddi misin?), زعلان (kızgınım, küsüm) بدّي/وَدّي (istiyorum) يالله (haydi) gibi bazı temel ve çok kullanılan ve de her Arap ülkesinde anlaşılabilir ifadelerin öğretilmesinin faydalı olacağı kanaatini taşımaktayız. Aksi halde bir Arap ile karşılan yıllarca Arapça okumuş bir Türk, neredeyse bu kişi ile Arapça olarak hiç anlaşamamaktadır. Bu durumda da kendisi yıllarca okuduğu Arapçayı sorgulamak durumunda kalmaktadır. Ayrıca bu şekilde öğrenciye mukayese imkânı verilmiş olur. Her yörenin kendine özel dili (Avamcası) olduğunu anlar ve bu sayede Kuran Arapçasına daha fazla önem verir.

Dünyada uydu yayın sistemi aşırı etkin hale gelince Arap dünyasında yayın tapan milli ve mahalli TV kanallarının tekelciliğinin kırılarak 2005’den beri birçok Türk dizisi ve filmi seyredilmektedir. 2006-2009 yılları arasında bulunduğum Suriye, Ürdün ve Lübnan başta olmak üzere diğer Arapça konuşan ülkelerde de –net bir istatistik yapılmamış olmakla beraber- en az ortalama her evde uydu üzerinden iki saat kadar Türk dizilerinin seyredildiğini gözlemledik. Bu konuyu halktan ve akademisyenlerle çeşitli vesilelerle tartıştık. Söylediklerine ve de bizim gözlemlerimize göre 2000’li yıllara kadar Mısır film sektörünün Arap dünyasına hâkimiyeti sebebiyle Mısır lehçesi bütün Araplar tarafından anlaşılmakta hatta sevilmekte idi. Fakat Türk dizilerinin Arap TV kanallarında yaygınlaşması ile birlikte Mısır’ın hâkimiyeti kırılmış olup Türk film sektörü daha etkinlik kazanmıştır. Bu dönemdeki

araştırmalarımız sonucu gördük ki Türk filmlerinin çoğu Suriye'de Arapçaya çevirmekte, lehçe olarak Şam lehçesi tercih edilmektedir. Hatta Fushâya biraz daha yakın halde çevrilmektedir. Ayrıca Şam Lehçesinin aksanı diğer Araplar tarafından da benimsenmekte, en azından daha kaba olarak nitelendirdikleri Mısır Lehçesine tercih edilmektedir. Neticede Türk dizilerinin çevirisi sayesinde Şam Lehçesi Arap dünyasında diğerlerine göre daha fazla tutulmaktadır. Bu sebeptir ki eğer Türk öğrencilere biraz Avamca (Lehçe) öğretecek isek Suriye lehçesinin öğretilmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz. Nitekim online olarak internet üzerinden eğitim yapan bazı siteler Suriye Lehçesini öğretmektedir.

Sonuç

Bütün dillerde var olan kitabî/fasih dil ile konuşma dili/Avamca özellikle Arapçada kendini yoğun bir şekilde göstermektedir. Bu durum öyle bir hal almış ki her hangi bir Arap toplumu içerisinde belli bir süre yaşamayan bir kişi çok iyi seviyede Fusha Arapça dediğimiz Kuran dilini bilse bile halkın konuşmasını neredeyse hiç anlayamamaktadır. Bunun için adeta yeni bir dil öğreniyor gibi gayret göstermesi kaçınılmaz bir durumdur. Fusha ile Avamca arasındaki fark o kadar belirgindir ki tamamına yakın şarkı-türküler, filimler, dizi filimler, -bazı istisnai durumlar hariç- okullarda eğitim dili gibi kamuyu ilgilendiren alanların resmi dili adeta Avamca olmuştur. Fiil çekimlerinde müsenna kipleri kullanılmaz olmuş, diğer kiplerde de azalmalar olmuştur. Sayısı 14 olan mazi ve muzari kiplerin adedi 4'e kadar indirgenmiş, farklı söyleyiş şekilleri oluşmuştur. Fusha camilerde din dili, yazılı resmi konuşmalar, devletlerarası yazışmalar gibi belli alanlarda kullanılmaktan öteye geçmemektedir. Hal böyle olunca her ülkenin her şehrin hatta her köyün kendine has bir dili, Avamcası oluşmakta ve Araplar arasında ortak bir konuşma dili kullanılmamaktadır. Bu durum da Arapça için ciddi bir tehdit olarak görülmekte olup özellikle Türkler gibi Arapça öğrenen yabancılar için büyük bir problem oluşturmaktadır. Yabancıların Avam Arapçasını öğrenmeye gereksinim duyup duymadıkları da ayrı tartışma konusudur. Bizim önerimiz biz Türkler için temel günlük hayatta kullanılan bazı Avamca ifadelerin Suriye Lehçesi çerçevesinde öğretilmesinin faydalı olacağı şeklindedir.

Kaynakça

Avram Galanti, "Türkiye ve Sami Diller", Osmalıcadan Sadeleştiren, Nurettin Ceviz, Musa Yıldız, Nüsha, Yıl: IV, Sayı: 15, Güz, 2004, s. 97-106.

George Weber, 'The World's 10 Most Influential Languages/Dünya'nın En Etkili On Dili', (<http://www.usefoundation.org>.)

L. J. Mckoughlin, A Learner's Dictionary of Arabic Colloquial Idioms, Arabic-English, Librairie du Liban.

Subhî es-Sâlih, Dirâsât fî Fıkhî'l-Luğa, Daru'l-İlmi Li'l-Melâyîn, 14. Baskı, Beyrut, 1994.

Arabic in two different ways:

Classical Language and Colloquial Language

Citation / ©-Alp, M. (2011). Arabic in two different ways: Classical Language and Colloquial Language, *Çukurova University Journal of Faculty of Divinity* 11 (2), 87-110.

Abstract- *Today, a wide geographical area Hami-Semitic languages, which belong to more than 250 million people speak Arabic as a native language. Arabic is the language of religion is also reduced to the last divine book Quran in Arabic. Therefore, non-native Arabic-nations such as Turks and Indonesians are also engaged in an Arabic. There are, however, that in all the languages, different between spoken language and classical language. And we see this the different is more for Arabic language. From this point, Classical Language; language of Quran and Colloquial Language, language of people were that of the emerging use of two different. It is very difficult for foreigners to learn Arabic is offered. Turkish learners of Arabic to teach that is the teaching of Colloquial Language is open to debate. Perhaps some of the most used and understood all the Arab countries will be useful to teach Turkish students Colloquial Language expressions. In particular, they are familiar with the Syrian dialect of Turkish operas to be taught a little bit.*

Key words- *Fusha/Classical, Amiyya/Colloquial, Foreign Student*